

1901000401020001
EXAMINATION NOVEMBER 2024
MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (PART - I) (EXTERNAL)
VAIDIC LITERATURE - LEVEL 2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 100]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination : MASTER OF ARTS (SANSKRIT) (PART - I) (EXTERNAL)
  - b. Name of the Subject : VAIDIC LITERATURE - LEVEL 2
  - c. Subject Code No : 1901000401020001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Answer briefly. (any two)

10

अ. संस्कृतमां निबन्ध वाच्यो. (गमे ते ब्ये)

10

1. मम प्रियः कविः ।
2. रामराज्यसङ्कल्पना ।
3. जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गात् अपि गरीयसि ।

Answer briefly. (any five)

10

ब. टुंकां जवाब आपो. (गमे ते पांय)

10

1. Write the first 'ऋचा' of 'ऋग्वेद'.
1. ऋग्वेदनी प्रथम ऋचा वाच्यो
2. Name the major ten Upanishadas.
2. मुख्य दश उपनिषदोना नाम जवाबो.
2. " आस्ते भग आसीनस्य _ _ " श्लोकं पूर्ण करोतु ।
3. Which boons does Nachiketa seek from Yamraja?
3. नचिकेता यमराज पासे क्या क्या वरदान मागे छे?
4. " अविदित्वा ऋषिं छन्दो दैवतं योगमेव च । योऽध्यापयेद् जपेद् वापि पापीयाञ्जायते तु सः । । "

श्लोक समझवो. / Explain the Shloka.

5. "नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशाञ्चपतयेनमो वृक्षेभ्योहरिकेशेभ्यः पशूनाम्पतये नमः शष्पिञ्जरायत्विषीनाम्पतये नमो नमो हरि केशायोपवीतिने पुष्टानाम्पतये नमः ॥ " मन्त्रेऽस्मिन् कस्मै कस्मै रुद्राय नमस्कारं कृतमस्ति?
6. राष्ट्रसंवर्धनसूक्तस्य ऋषिछन्ददेवताः प्रदर्शयतु ।
7. How many Adhyayan and how many mantras are there in Yajurveda samhita?
7. यजुर्वेद संहितामां केटवा अध्यायो अने केटवा मन्त्रो छे?

Q.2

A. Explain with Translation. (any one)

4

अ. सानुवाद् समझवो (गमे ते अेक)

4

1. विद्युतो ज्योतिः परि संजिहानं मित्रवरुणा यद पश्यतां वा ।
तत्ते जन्मोतैकं वसिष्ठागस्त्या यत्त्व विश आजभार ॥
2. त्रयः कृण्वन्ति भुवनेषु रेतस्तिः प्रजा आर्या ज्योतिरुग्राः ।
त्रयो धर्मसि उपस सचन्ते सर्व इत्तां अनु विदुर्वसिष्ठाः ॥

B. Explain with Translation. (any one)

4

ब. सानुवाद् समझवो (गमे ते अेक)

4

1. अम्बयो यन्त्यध्वभिर्जामयो अध्वरीयताम् । पृञ्चय०र्मधुना पयः ।
2. अमूर्या उप सूर्ये याभिर्वा सूर्यः सह । ता नो हिन्वन्त्वध्वरम् ॥

C. Explain with Translation. (any one)

4

क. सानुवाद् समझवो (गमे ते अेक)

4

1. मानोमहान्मूतमानोऽअर्भकम्मानऽउक्षन्तमुतमानऽउक्षितम् ।
मानोव्वधीः पितरम्मोतमातरम्मानः प्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः । ।
2. नमः शम्भवाय च मयो भवाय च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च । नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

D. Explain with Translation. (any one)

8

ड. सानुवाद् समझवो (गमे ते अेक)

8

1. आशाप्रतीक्षे संगते सूनृता चेष्टापूर्तेपुत्रपशुंश्च सर्वान् ।
एतद् वृङ्कते पुरुषस्याल्पमेधसो यस्यापश्रन्वसति ब्रह्मणोगृहे ॥

2. उत्तिष्ठ जाग्रत प्राप्य वरान्निबोधत ।
क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया दुर्गं पथस्तत् कवयो वदन्ति ॥

Q.3 शुक्लयजुर्वेदे षोडशोऽध्याये रुद्रवर्णनम् । **20**

अथवा / OR

सामवेदे २१ तमे अध्याये इन्द्रस्तुतिः । **20**

Q.4 वशिष्ठस्य कुलसूक्तम् । **20**

अथवा / OR

कठोपनिषदे निरुपितमात्मतत्त्ववर्णनम् । **20**

Q.5 Write critical notes. (any two) **20**
विवेचनात्मक नोंध लभो. (गमे ते ङे) **20**

1. राष्ट्रसंवर्धनसूक्तम् ।
2. अषांभैषज्यसूक्तम् ।
3. वाप्तोष्पतिसूक्तम् ।
4. मैत्रावरुणादिसूक्तम् ।

*****